

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5446/2023
10.07.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је пуномоћник Петар Ракочевић, адвокат из ..., против туженог „Philip Morris operations“ АД Ниш, чији је пуномоћник др Небојша Станковић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужилаца изјављеним против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 2983/2021 од 10.02.2022. године, у седници одржаној 10.07.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 2983/2021 од 10.02.2022. године, допуњена решењем истог суда Гж 2983/2021 од 08.12.2022. године и предмет **враћа** другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби туженог.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 6585/2019 од 24.05.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу АА исплати износ од 161.521,00 динара на име накнаде штете због смањеног приноса дувана у 2003. години и износ од 35.200,00 динара на име накнаде штете због мање исплаћене премије за дуван у листу, све са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године до исплате, док је захтев за камату на ове износе за период од 29.01.2018. године до 23.05.2021. године одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужени „Philip Morris“ да тужиоцу ББ исплати износ од 171.937,00 динара на име накнаде штете због смањеног приноса дувана у 2003. години са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године, док је захтев за накнаду штете због неисплаћене премије у износу од 22.880,00 динара са припадајућом каматом као и захтев за исплату камате на досуђени износ за период од 29.01.2018. године до 23.05.2021. године одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ВВ исплати износ од 151.723,00 динара на име смањеног приноса дувана у 2003. години и износ од 82.160,00 динара на име накнаде штете због мање исплаћене премије, све са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године до исплате, док је захтев за исплату накнаде штете због смањеног приноса дувана од досуђеног износа до траженог 324.651,00 динар и захтев за исплату камате на досуђене износе за период од 24.07.2014. године до 23.05.2021. године одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ГГ исплати износ од 197.685,00 динара на име накнаде штете због смањеног приноса

дувана у 2023. години са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године до исплате, док је захтев за исплату накнаде штете на име мање исплаћене премије у износу од 24.180,00 динара као и захтев за накнаду штете преко досуђеног износа од 197.685,00 динара до тражених 511.924,00 динара на име смањеног приноса дувана, те захтев за исплату камате на ове износе за период од 24.07.2014. године до 23.05.2021. године одбијен као неоснован. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ДД исплати износ од 252.912,00 динара на име накнаде штете због смањеног приноса дувана у 2003. години и износ од 38.220,00 динара на име накнаде штете због неисплаћене премије за дуван у листу, све са законском затезном каматом од 24.05.2021. године до исплате, док је захтев за исплату камате на ове износе за период од 24.07.2014. године до 23.05.2021. године одбијен као неоснован. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима АА и ББ солидарно исплати износ од 423.232,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде, а ставом седмим да тужиоцима ВВ, ГГ и ДД солидарно исплати износ од 462.558,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом осмим изреке, одлучено је да се тужиоци ДД и ВВ ослобађају плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 2983/2021 од 10.02.2022. године, преиначена је наведена првостепена пресуда у усвајајућем делу става првог, другог, трећег, четвртог, петог и ставу шестом и седмом изреке, тако што су одбијени тужбени захтеви тужиоца АА за исплату износа од 161.521,00 динара на име накнаде штете због смањеног приноса дувана у 2003. години и износа од 35.200,00 динара на име накнаде штете због мање исплаћене премије за дуван у листу, све са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године до исплате, тужиоца ББ за исплату износа од 171.937,00 динара на име накнаде штете због смањеног приноса дувана у 2003. години, са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године, тужиоца ВВ за исплату износа од 151.723,00 динара на име смањеног приноса дувана у 2003. години и износа од 82.160,00 динара на име накнаде штете због мање исплаћене премије за дуван у листу, све са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године до исплате, тужиоца ГГ за исплату износа од 197.685,00 динара на име накнаде штете због смањеног приноса дувана у 2003. години са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године, тужиоца ДД за исплату износа од 252.919,00 динара на име накнаде штете због смањеног приноса дувана у 2003. години и износа од 38.220,00 динара на име накнаде штете због неисплаћене премије за дуван у листу, са законском затезном каматом почев од 24.05.2021. године до исплате и обавезани су тужиоци АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД да туженом на име трошкова поступка исплате износ од 238.500,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке па до исплате. Допунским решењем истог суда Гж 2983/2021 од 08.12.2022. године обавезани су тужиоци да туженом на име трошкова поступка поред досуђеног износа од 238.500,00 динара исплате износ од још 97.380,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено изјавили ревизије, тужиоци АА и ББ преко пуномоћника адвоката Срђана Алексића, а тужиоци ВВ, ГГ и ДД преко пуномоћника адвоката Гордане Ракочевић. Ревизије су изјављене због погрешне примене материјалног права учињене у поступку пред другостепеним судом и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања. Стављен је и предлог да се о ревизијама одлучи применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени је дао одговор на ревизије тужилаца и предложио да се не дозволи одлучивање применом члана 404. ЗПП и ревизије одбаце или ревизије одбију као неосноване.

Врховни суд је утврдио да су ревизије тужилаца дозвољене по члану 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 - други закон), па је испитао побијану пресуду на основу члана 408. тог закона и нашао да су ревизије тужилаца основане.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеницама утврђеним у поступку, странке су најпре закључиле дугорочни уговор о кредитирању производње дувана типа „Вирџинија“ и испоруци дувана, по којима су тужиоци, као корисници кредита, добили од туженог, као даваоца кредита, опрему за производњу дувана, а коју су требали да исплате предајом одређене количине дувана. Ради реализације ових уговора склапани су једногодишњи уговори којима је уговорана конкретна производња за ту годину. Према уговору о производњи дувана у 2003. години, тужиоци су имали обавезу да садњу обаве најкасније до 15.06. текуће године, да се придржавају агротехничких мера неге и заштите дувана на њиви од болести и штеточина према упутствима стручне службе туженог, да при појави болести дувана или туче градом одмах обавесте предузеће, да целокупну произведену количину предају само туженом по плану откупа, док се обавезе туженог садржане у члану 4. уговора састоје у томе да произвођачу обезбеди селекционисано дуванско семе упаковано у кесице, да пружи стручна упутства око производње и заштите уговорене количине дувана, да га обезбеди правовремено свим потребним хемијским средствима, репроматеријалом за производњу дувана. Тужени је тужиоцима предао семе типа „Хевеши 9 Ф1“. Радило се о новој сорти која је 2002. године стављена на листу признатих сорти у РС као „Хевеши 9“, док се ознака „Ф1“ користи у Мађарској одакле је семе увезено као ознака да се ради о првој генерацији семена. Семе је било исправно. Тужиоци су извршили садњу добијеног семена за производњу расада, расад је био квалитетан, па је дошло до пресађивања у леје на њивама. На њивама се појавио проблем у развоју расађених струкова дувана јер су биљке почеле да се суше. Јавила се сумња на појаву болести виروزе. Реонски инструктори туженог су редовно обилазили парцеле произвођача и давали саопштење да не постоји хемијско средство којим се може излечити вироза и упутство да се биљке захваћене вирозом и закржљале почупају и спале ван парцела. Тако је поступљено и у односу према тужиоцима, на чији рад тужени није имао примедби, па из тога као и исказа тужилаца првостепени суд закључује да су тужиоци поступали по упутствима туженог и уговорним обавезама.

Према чињеницама које је првостепени суд утврдио, прихватајући изјашњење вештака, семе није узрок сушења биљака или евентуалне болести, али је у време пресађивања и вегетације биљака на њивама била јака суша. Сумња на појаву виروزе није потврђена лабораторијски, како се иначе њено постојање проверава од стране акредитованог тела. Против виروزе нема лека, али се превентивно може спречити појава виروزе одговарајућом применом агротехничких мера и средстава. Стручна служба туженог није водила дневник о примени агротехничких и хемијских мера заштите дувана. Са полазиштем на изјашњењу вештака да суша представљала узрок

мањег приноса дувана заједно са лошом применом агротехничких мера, код чињеница да је произвођачима у 2003.годни дата нова сорта семена, да су пролеће и лето у тој години били екстремно сушни, првостепени суд је закључио да су те специфичне околности требале да код туженог доведу до појачаних активности и поклањања посебне пажње да би се избегли губици, а да тужени није доказао да се тако односио у превентивној заштити као и након појаве првих трагова обољевања на биљкама. Применом члана 154. Закона о облигационим односима првостепени суд је усвојио тужбене захтеве тужилаца, са становиштем да су тужиоци претрпели штету за коју је одговоран тужени јер је лоша примена агротехничких мера уз сушу најбитнији фактор који је довео до подбачаја у производњи дувана, а тужени није доказао да је поступао са пажњом доброг стручњака и потребном пажњом у извршавању својих уговорних обавеза и да због тога постоји његова кривица за штету коју су тужиоци претрпели у висини утврђеној према расађеном броју струкова и висини мање исплаћене премије од припадајуће према закљученим уговорима.

Побијаном пресудом другостепеног суда је преиначена првостепена пресуда тако што је без отварања главне расправе другостепени суд утврдио другачије чињенично стање, односно другачије је ценио налаз вештака, а притом чињенично стање из другостепене одлуке не одговара налазу вештака.

На овај начин учињена је битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. ЗПП и другостепена пресуда је морала бити укинута, с обзиром на основано указивање да је ова повреда била од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

У поновном поступку другостепени суд ће имати у виду примедбу изнету у овом решењу и отклонити битну повреду поступка, па ће изнова донети одлуку о жалби туженог против првостепене пресуде. Код поновног одлучивања, у виду треба имати да је према уговореном дужност давања упутстава о примени агротехничких мера била на туженом и ценити да ли је тужени тој дужности правовремено и на адекватан начин удовољио у склопу изјашњења вештака о питањима битним за закључак о одговорности за штету због мање остварених приноса и премија у производњи дувана у 2003.години.

Из изнетих разлога на основу члана 415. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић